

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Факультет дошкільної освіти та музичного мистецтва
Кафедра музичного мистецтва

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА:
ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ**

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

УКЛАДАЧІ:

Білозерова О. В., викладач фортепіано кафедри музичного мистецтва

Зиско В. В., викладач фортепіано кафедри музичного мистецтва

Гургула Р. І., викладач фортепіано кафедри музичного мистецтва

Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Інструментальна підготовка: Додатковий музичний інструмент (фортепіано)» для здобувачів освіти ОС бакалавр за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). / укл.: Білозерова О. В., Зиско В. В., Гургула Р. І. Луцьк, 2024. 65 с.

Навчально-методичне забезпечення розроблене та структуроване згідно вимог вищих навчальних закладів та спрямоване на формування правильних музичних навиків гри на фортепіано, розвиток індивідуального та творчого потенціалу здобувачів освіти.

Укладачі:

Білозерова О. В., викладач фортепіано кафедри музичного мистецтва.

Зиско В. В., викладач фортепіано кафедри музичного мистецтва.

Гургула Р. І., викладач фортепіано кафедри музичного мистецтва.

Рецензенти:

Зарицька А. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Жорняк Б. Є. – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Розглянуто на засіданні кафедри музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 1 від 05.09.2024 р).

Друкується за ухвалою Науково-методичної ради Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 3 від 27.11.2024).

© Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2024 рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма освітнього компоненту. Силабус.....	4
2. Зміст індивідуальних занять та консультацій.....	33
3. Завдання для самостійної роботи.....	44
4. Критерії оцінювання.....	54
5. Різномісний навчальний репертуар.....	58
6. Література.....	64

**РОБОЧА ПРОГРАМА. СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА:
ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(ФОРТЕПІАНО)**

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
		Денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента: Обов'язковий
Кількість кредитів у семестрах: 1 сем. – 1,5 2 сем. – 1,5	Спеціальність: 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)	
Змістових модулів – 2	ОС: бакалавр	Рік підготовки: 1
Загальна кількість годин – 90		Семестр: I – II
Індивідуальних годин на тиждень – 1		Індивідуальні заняття: 38 годин
		Консультації: 5 годин
		Самостійна робота: 47 годин
		Вид контролю: залік: II семестр

2. Мета, програмні компетентності та результати навчання

«Додатковий музичний інструмент» є предметним модулем освітнього компонента «Інструментальна підготовка» циклу професійно-практичної підготовки, що зорієнтований на розвиток педагогічних, музичних, творчих та виконавських якостей здобувачів вищої освіти.

2.1. Мета освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента – розвиток і формування професійних знань умінь та навичок в опануванні додатковим інструментом, що дозволяє використовувати його в практичній діяльності і сприяє поглибленню загального музичного розвитку майбутніх фахівців.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти у процесі навчання основ мистецтва, художньої культури, теорії і практики художньо-творчого розвитку учнів, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-9. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

2.2.3. Спеціальні (фахові) компетентності

СК 1. Здатність користуватися символікою і сучасною термінологією музичної мови.

СК 2. Здатність розкривати системно-структурні зв'язки музикознавчих, музично-педагогічних, культурологічних, частково-методичних понять.

СК 3. Здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету музичне мистецтво, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності.

СК 4. Здатність розвивати власні музично-слухові уявлення.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички у процесі музично-педагогічної діяльності.

СК 7. Здатність здійснювати добір методів і засобів діагностування, корекції особистісного і музичного (художнього) розвитку учнів, педагогічного

супроводу процесів соціалізації та професійного самовизначення художньо обдарованих учнів.

СК 8. Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) компетентності.

СК 9. Уміння свідомо обирати шляхи вирішення непередбачуваних проблем у професійній діяльності.

СК 11. Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК 12. Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення індивідуальних професійних потреб.

2.3. Передумови для вивчення освітнього компонента

Передумовою для успішного опанування освітнього компонента «Інструментальна підготовка: Додатковий музичний інструмент (фортепіано)» є засвоєння курсу молодшого спеціаліста за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).

2.4. Результати навчання

2.4.1. Програмні результати навчання за ОПП (РН)

ПРН 1.1. Знати музичну термінологію, розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру музикознавчих наук.

ПРН 1.2. Знати сучасні теоретичні основи музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури, знати та розуміти специфіку використання методів, способів, форм музично-педагогічної та музично-інформаційної діяльності вчителя.

ПРН 1.3. Дотримуватися системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва.

ПРН 1.4. Інтегрувати знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, пояснювати суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховувати художньо обдаровану особистість.

ПРН 1.7. Знати психолого-педагогічні аспекти навчання, виховання, розвитку учнів середньої школи.

ПРН 1.8. Реалізовувати навчальні програми з музичного мистецтва, види позакласної роботи в закладах загальної середньої освіти та позашкільної роботи з учнівською молоддю.

ПРН 2.2. Інтегрує складні професійні уміння гри на музичних інструментах, співу, диригування музичними колективами, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію).

ПРН 2.4. Виявляє здатність до само актуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі мистецької й музично-педагогічної діяльності.

ПРН 3.1. Демонструє толерантне ставлення до загальнолюдських, національних, особистісних, мистецьких цінностей.

ПРН 3.3. Налагоджує духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців, ефективно працює в мистецько-творчому учнівському і педагогічному колективах освітнього закладу, інших мистецьких об'єднаннях.

ПРН 4.1. Здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРН 4.3. Відповідальний за створення позитивного психологічного клімату, забезпечення процесу виховання і навчання всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

2.4.2. Результати навчання за освітнім компонентом

- засвоєння основних навичок фортепіанної гри, технічних прийомів та виразових засобів;
- розвиток навичок акомпанування;
- опанування новими навичками роботи з вокальним репертуаром, хоровими партитурами;
- уміння використовувати практичні та теоретичні знання в процесі читання нот з аркуша;
- уміння визначати та працювати над технічними недоліками гри;
- уміння аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, форми та художнього змісту;
- уміння відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;
- здатність здійснювати самоаналіз власного виконання;
- оволодіння навичками сценічної витримки;
- здатність застосовувати отримані знання для творчого дослідницького підходу у майбутній музично-педагогічній діяльності.

3. Програма освітнього компонента

І семестр

Змістовий модуль 1.

Розвиток фортепіанної техніки шляхом виконання гам, акордів, арпеджіо, етюду. Вдосконалення акомпаніаторської майстерності.

Тема 1. Засвоєння піаністичних прийомів та технічних формул в процесі виконання гам, арпеджіо, акордів.

Тема 2. Опанування новими ритмічними структурами та штриховими комбінаціями в процесі роботи над етюдом.

Тема 3. Збагачення арсеналу акомпаніаторських навичок та виконавських прийомів у роботі над піснею.

Репертуар: вправи для розвитку та координації піаністичного апарату, гама a-moll, етюд, пісня.

Здача змістового модуля (контрольне заняття): гама, етюд, пісня.

Змістовий модуль 2.

Розвиток поліфонічного мислення та слухового контролю в процесі роботи над поліфонією. Використання набутих виконавських прийомів для втілення художньо-образного змісту п'єси та творів дитячого репертуару.

Тема 4. Інтеграція опанованих виконавських навичок у процес роботи над п'єсою.

Тема 5. Вдосконалення навичок роботи з багатоголосною фактурою.

Тема 6. Жанрові особливості виконання творів для музично-ритмічних рухів.

Репертуар: п'єса, поліфонічний твір, різнохарактерні твори для музично-ритмічних рухів.

Здача змістового модуля (академконцерт): п'єса, поліфонічний твір, два різнохарактерні твори для музично-ритмічних рухів.

І семестр

Змістовий модуль 3.

Досягнення піаністичної вправності в процесі роботи над технічним репертуаром. Вдосконалення навичок роботи з хоровою партитурою.

Тема 7. Засвоєння нових структурних елементів гами.

Тема 8. Досягнення технічної свободи у виконанні етюду.

Тема 9. Формування хорової кантиленності звучання в процесі роботи над партитурою.

Репертуар: гами G-dur і e-moll, етюд, хорова партитура.

Здача змістового модуля (контрольне заняття): гама, етюд, хорова партитура.

Змістовий модуль 4.

Розвиток музичного мислення в процесі роботи над творами різних жанрів.

Тема 10. Осмислення інтонаційної драматургії твору великої форми.

Тема 11. Формування відчуття агогічних відхилень при збереженні метро-ритмічної структури у процесі роботи над п'єсою.

Тема 12. Застосування акомпаніаторських навичок у роботі над піснею.

Репертуар: твір великої форми, п'єса, пісня.

Здача змістового модуля (залік): велика форма, п'єса, пісня

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
індивіду- альні заняття		самостій- на робота	кон- суль- тації	
І семестр				
Змістовий модуль 1. <i>Розвиток фортепіанної техніки шляхом виконання гам, акордів, арпеджіо, етюдів. Вдосконалення акомпаніаторської майстерності.</i>				
Тема 1. Засвоєння піаністичних прийомів та технічних формул в процесі виконання гам, арпеджіо, акордів.	6	2	4	
Тема 2. Опанування новими ритмічними структурами та штриховими комбінаціями в процесі роботи над етюдом.	7	3	4	
Тема 3. Збагачення арсеналу акомпаніаторських навичок та виконавських прийомів у роботі над піснею.	6	2	4	
Здача змістового модуля 1 (теми 1-3)	1	1		
Разом за змістовим модулем 1	20	8	12	
Змістовий модуль 2. <i>Розвиток поліфонічного мислення та слухового контролю в процесі роботи над поліфонією. Використання набутих виконавських прийомів для втілення художньо-образного змісту п'єси та творів дитячого репертуару.</i>				
Тема 4. Інтеграція опанованих виконавських навичок у процес роботи над п'єсою.	9	3	5	1
Тема 5. Вдосконалення навичок роботи з багатоголосною фактурою.	8	3	4	1
Тема 6. Жанрові особливості виконання творів для музично-ритмічних рухів.	7	3	4	
Здача змістового модуля 2 (теми 10-12)	1	1		
Разом за змістовим модулем 2	25	10	13	2
Разом за І семестр	45	18	25	2

II семестр				
Змістовий модуль 3. Досягнення піаністичної вправності в процесі роботи над технічним репертуаром. Вдосконалення навичок роботи з хоровою партитурою.				
Тема 7. Засвоєння нових структурних елементів гами.	5	2	3	
Тема 8. Досягнення технічної свободи у виконанні етюду.	6	3	3	
Тема 9. Формування хорової кантиленності звучання в процесі роботи над хоровою партитурою.	7	3	4	1
Здача змістового модуля 3 (теми 7-9)	1	1		
Разом за змістовим модулем 3	20	9	10	1
Змістовий модуль 4. Розвиток музичного мислення в процесі роботи над творами різних жанрів.				
Тема 10. Осмислення інтонаційної драматургії твору великої форми.	8	3	4	1
Тема 11. Формування відчуття агогічних відхилень при збереженні метро-ритмічної структури у процесі роботи над п'єсою.	8	3	4	1
Тема 12. Застосування акомпаніаторських навичок у роботі над піснею.	7	3	4	
Здача змістового модуля 4 (теми 10-12)	1	1		
Залік	1	1		
Разом за змістовим модулем 4	25	11	12	2
Разом за II семестр	45	20	22	3
Всього годин	90	38	47	5

5. Самостійна робота

№ з/п	№ теми / модуля	Назва теми	Кількість годин
1.	1/1	Виконання вправ для розвитку фортепіанної техніки.	4
2.	2/1	Опрацювання технічних вправ, спрямованих на подолання піаністичних проблем.	4
3.	3/1	Підготувати коротку бесіду про художньо-образний зміст пісні.	4
4.	4/2	Ознайомлення з біографічними даними і творчим шляхом композитора п'єси програмового репертуару.	5

5.	5/2	Використовуючи бібліотечні джерела, достовірні інтернет-ресурси, опрацювати тему «Поліфонія як вид багатоголосся».	4
6.	6/2	Накопичення навчально-педагогічного репертуару шляхом читання з аркуша найпростіших п'єс для музично-ритмічних рухів.	4
7.	7/3	Виконання додаткових технічних вправ для засвоєння нових структурних елементів гами.	3
8.	8/3	Засвоєння різних ритмічних формул в процесі читання з аркуша найпростіших етюдів.	3
9.	9/3	Визначення особливостей голосоведення у хоровій партитурі.	4
10.	10/4	Аналіз структури твору великої форми.	4
11.	11/4	Зробити запис власного виконання п'єси програмового репертуару. Проаналізувати «сильні» та «слабкі» сторони виконання.	4
12.	12/4	Збагачення пісенного репертуару шляхом ескізного опрацювання декількох пісень.	4
Разом			47

6. Консультації

№ з/п	№ теми / модуля	Назва теми	Кількість годин
1.	4/2	Пріоритетність засобів музичної виразності у створенні художньо-образного змісту п'єс програмового репертуару.	1
2.	5/2	Опрацювання тематичного плану поліфонічного твору.	1
3.	9/3	Аналіз голосоведення у хоровій партитурі.	1
4.	10/4	Розвиток музичного інтелекту в процесі аналізу найкращих зразків інтерпретації творів великої форми композиторів віденського класицизму.	1
5.	11/4	Осмислення власної художньої інтерпретації п'єси програмового репертуару.	1
Разом			5

7. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік, здача змістових модулів (контрольні заняття, академконцерт).

8. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Форми контролю знань здобувачів освіти:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів освіти протягом одного семестру включає оцінку за роботу на індивідуальних заняттях та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється під час публічного виконання програмового репертуару: проведення контрольних занять, академконцертів.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **заліку**. У II семестрі залікова програма здобувача освіти включає твір великої форми, п'єсу і пісню.

У критеріях оцінювання зазначено розподіл балів, які можуть отримати здобувачі освіти в процесі здійснення усіх форм контролю знань. Оцінювання залежить від особливостей викладання освітнього компоненту, кількості індивідуальних занять для опрацювання тем. Загальна кількість балів, які отримують здобувачі освіти під час семестрового оцінювання визначається як сума балів за всіма видами навчальної діяльності.

Критерії оцінки знань з освітнього компонента на заліку

Виконання кожного твору на заліку потребує повного розкриття художнього змісту твору (оцінюється від 0 до 10 балів).

9-10 балів отримують здобувачі освіти, які досконало технічно виконали твір і яскраво відтворили його художній зміст.

6-8 балів отримують здобувачі освіти, які розкрили зміст музичного твору, але допустили незначні технічні недоліки під час виконання.

4-5 балів отримують здобувачі освіти, які частково розкрили зміст музичного твору та допустили значну кількість технічних недоліків під час виконання.

0-3 балів отримують здобувачі освіти, які частково та поверхово розкрили музичний зміст, допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння художнього образу.

Критерії оцінювання модульного контролю

Модульний контроль здобувачів освіти здійснюється за 15-бальною шкалою.

12-15 балів отримують здобувачі освіти, які досконало технічно виконали програмові твори і яскраво відтворили художній зміст.

8-11 балів отримують здобувачі освіти, які розкрили зміст музичних творів, але допустили незначні технічні недоліки під час виконання.

4-7 балів отримують здобувачі освіти, які частково розкрили зміст музичних творів та допустили значну кількість технічних недоліків під час виконання.

0-3 балів отримують здобувачі освіти, які частково та поверхово розкрили музичний зміст, допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння художнього образу.

Критерії поточного оцінювання знань з освітнього компонента

У таблицях наведено значення балів відповідно до національної шкали оцінювання: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Індивідуальна робота

Індивідуальна робота здобувачів освіти оцінюється за сіткою балів, яка залежить від програмових вимог, репертуарного навантаження, форми та виду роботи (максимальні бали: 10, 5).

Бали	«відмінно»	«добре»	«задовільно»	«незадовільно»
10	9-10	7-8	5-6	0-4
5	5	4	3	0-2

Самостійна робота

Оцінювання самостійної роботи здійснюється вкінці змістового модуля і є результатом роботи здобувача освіти протягом цього періоду. Виконання самостійної роботи оцінюється за 5-бальною шкалою.

Бали	«відмінно»	«добре»	«задовільно»	«незадовільно»
5	5	4	2-3	0-1

«Відмінно» отримують здобувачі освіти, які продемонстрували високий технічний та художній рівень виконання програмових творів, підготовки до індивідуальних занять, виконання завдань для самостійної роботи.

«Добре» отримують здобувачі освіти, які продемонстрували достатній технічний та художній рівень виконання програмових творів, підготовки до індивідуальних занять, виконання завдань для самостійної роботи, але допущені незначні недоліки.

«Задовільно» отримують здобувачі освіти, які продемонстрували низький технічний та художній рівень виконання програмових творів. Частково розкрили зміст виконуваних творів та допустили значну кількість технічних недоліків під час виконання. Частково виконували завдання для індивідуальних занять та самостійної роботи.

«Незадовільно» отримують здобувачі освіти, які не виконали всього обсягу програмових вимог, але мають можливість повторного складання усіх видів контролю.

I семестр

Змістовий модуль 1.					Змістовий модуль 2.				
Т. 1	Т. 2	Т. 3	СР	ЗМ	Т. 4	Т. 5	Т. 6	СР	ЗМ
Інд.	Інд.	Інд.		ПВ	Інд.	Інд.	Інд.		ПВ
10	10	10	5	15	10	10	10	5	15
Всього балів:									100

II семестр

Змістовий модуль 3.					Змістовий модуль 4.					З
Т. 7	Т. 8	Т. 9	СР	ЗМ	Т. 10	Т. 11	Т. 12	СР	ЗМ	
Інд.	Інд.	Інд.		ПВ	Інд.	Інд.	Інд.		ПВ	
5	5	5	5	15	5	5	5	5	15	30
Всього балів:										100

Умовні позначення: Т. 1. – тема 1; Інд. – індивідуальне заняття; СР – самостійна робота студентів; ЗМ – задача модуля, ПВ – публічне виконання в аудиторії; З – залік.

Шкала оцінювання знань з навчальної дисципліни за семестр

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для семестрового оцінювання
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	Незадовільно
0–34	F	

9. Різномірний навчальний репертуар

Високий рівень *Музично-ритмічні рухи*

1. Беркович І. Вальс
2. Бізе Ж. Марш тореадора (з опери «Кармен»)
3. Грабовський Л. Жартівливий вальс-шарманка
4. Козицький П. Марш
5. Лисенко М. Гопак
6. Моцарт В. Вальс
7. Черні К. Вальс Вебера
8. Шуберт Ф. Вальс № 16, тв. 9
9. Шутенко Т. Козачок
10. Ялова. Т. Вальс Феї

Дитячі пісні

1. Антоняк О., сл. А. Орел «Мамині руки»
2. Верменич В., сл. М. Сингаївського «Вишиванка»
3. Гладкий Г., сл. Т. Шевченка «Заповіт»
4. Грановська Н. «Кленові листочки»
5. Дремлюга М., сл. Т. Масенка «Пісня про школу»
6. Май Н. «Золота зіронька»
7. Майборода П., сл. А. Малишка «Пісня про рушник»
8. Шамо І., сл. Сосюри В. «Зайчик»
9. Шутенко Т., сл. Н. Грановської «Кошенята»
10. Шутенко Т., сл. Л. Реви «Яблучка»

Поліфонічні твори

1. Бах Й. С. Маленькі прелюдії (на вибір)
2. Бах Й. С. Нотний зошит Анни Магдалени Бах (на вибір)
3. Бах Ф. Е. Фантазія
4. Вівальді А. Сіціліана
5. Гендель Г. 12 легких п'єс: Сарабанда з варіаціями d-moll, Жига, Прелюдія, Алеманда. Капрічіо g-moll. 6 фуг (на вибір)
6. Кореллі А. Сарабанда e-moll
7. Лисенко М. Обробка укр. нар. пісні «Пливе човен»
8. Мартіні Д. Арія
9. Пахельбель Й. Чакона
10. Ціполі Д. Сарабанда. Три фугети

Велика форма

1. Бенда Й. Соната a-moll
2. Бетховен Л. Легка соната f-moll. Сонатини (на вибір)
3. Бортнянський Д. Сонати C-dur, F-dur, B-dur мажор
4. Діабеллі А. Сонатини G-dur, F-dur
5. Дюссек Я. Сонатини Es-dur, G-dur, C-dur
6. Еберль А. Рондо C-dur

7. Кулау Ф. Сонатини C-dur, A-dur, F-dur
8. Плейель І. Сонатина C-durD
9. Чімароза Д. Сонатини ля мінор, B-dur, g-moll
10. Шпіндлер Ф. Сонатини № 9 G-dur, тв. 157, № 6 C-dur, тв. 157

П'єси

1. Беркович І. 24 прелюдії для фортепіано, тв. 46 (на вибір)
2. Білаш О. Українська пісня. Ескіз. Токата
3. Бобалік Я. Роздум. Баркарола. Магічна музика
4. Гріг Е. Принцеса. Навесні. Хоровод. Вальс. Кобольд
5. Дваріонас Б. Вальс
6. Сасько Г. Джерельце. Сюїта «Граю джаз»: Джаз-вальс. Блюз. Регтайм
7. Спіліоті О. Гуцулята. Цикл «Музичні портрети»
8. Туссен О. Блакитний час
9. Фільц Б. Ліричний прелюд
10. Шукайло Л. Імпровізація. Інтермецо

Етюди

1. Без'язичний Г. Буревісник (етюд)
2. Беренс Г. Четверо друзів (етюд)
3. Гурліт К. Шторм (етюд)
4. Геллер С. Кружляюче листя (етюд)
5. Дворжак М. Джазовий етюд № 6 h-moll
6. Дювернуа А. Етюд № 11, тв. 20
7. Лак Т. Етюд № 4, тв. 172. Етюд № 5, тв. 172
8. Спіліоті О. Котигорошко (етюд)
9. Стреаббог Л. Вихор (етюд)
10. Шитте Л. Етюд № 5, тв. 68

Середній рівень

Музично-ритмічні рухи

1. Жилінський А. Полька
2. Кишко І. Марш
3. Классен Г. Полька
4. Лущик О. Їхав козак на війноньку (марш)
5. Сільванський М. Вальс
6. Соколовський Ю. Марш
7. Українські народні танці Гопак. Козачок. Метелиця
8. Філіпенко А. Святковий марш
9. Шуман Р. Марш
10. Юцевич Ю. Марш

Дитячі пісні

1. Грубер Ф., сл. Й. Мора, обр. Л. Жульєвої «Свята ніч»
2. Дремлюга М., сл. Т. Масенко «Пісня про школу»
3. Кос-Анатольський А., сл. І. Кульської «Саночки-санчата»
4. Степовий Я., сл. Л. Глібова «Веснянка»

5. Українська народна пісня в обр. К. Стеценка «Ой на горі жито»
6. Фільц Б, сл. Г. Бойка «Морозець»
7. Шайкіс І., сл. Г. Грайко «Рідний дубочок»
8. Щуровський Ю., сл. М. Лисича «Ми усі радієм сонцю»
9. Яковчук О., сл. Д. Мегелика «Два котики»
10. Шамо І., сл. Глібова Л. «Зима»

Поліфонічні твори

1. Арман А. Фугета C-dur
2. Бах Й. К. Ф. АLEGRO
3. Беркович І. Обробка укр. нар. пісні «Ой, джигуне. джигуне»
4. Вайнштейн Л. Сициліана
5. Гайдн Й. Менует
6. Гендель Г. Ф. Ригодон
7. Екклз Д. Менует
8. Моцарт Л. Буре
9. Рамо Ж. Ф. Ригодон
10. Шмітц М. Джазова інвенція № 1 C-dur

Велика форма

1. Бенда І. Сонатина D-dur
2. Гурліт К. Сонатина F-dur
3. Клементі М. Сонатина №1 C-dur, тв. 36, 1 ч.
4. Куллак Т. Рондо «Святкові танці»
5. Кулау Ф. Варіації G-dur
6. Ліхнер Г. Рондо «Вдома»
7. Рейнеке К. Маленька сонатина
8. Савицький Р. Варіації на тему укр. нар. пісні «Їхав козак за Дунай»
9. Шпіндлер Ф. Рондо C-dur
10. Щуровський Ю. Дитячі варіації

П'єси

1. Канеда Б. Марш гусей
2. Колодуб Ж. Веснянка
3. Косенко В. За метеликом
4. Классен Г. Ностальгійний вальс
5. Лак Т. Тарантела
6. Лемішко М. Коломийка
7. Людкевич С. Старовинна пісня
8. Мілльокер К. Вальс Лаури
9. Шітте Л. Танець гномів
10. Шмітц М. Мікі Маус

Етюди

1. Без'язичний Г. Струмок (етюд)
2. Дворжак М. Джазовий етюд № 15 A-dur
3. Конконе Дж. Гірське відлуння (етюд)
4. Кьолер Л. Етюд C-dur

5. Лак Т. Етюд № 1, тв. 172
6. Лекуппе Ф. Етюд № 14, тв. 24
7. Міттлер Ф. Східний танець (етюд)
8. Стреаббог Л. Мелодичний етюд
9. Черні К. Таємничий незнайомиць (етюд)
10. Шитте Л. Етюд № 9, тв. 68

Низький рівень **Музично-ритмічні рухи**

1. Білаченко О. Вальсуємо
2. Джордж Дж. Танок у дерев'яних черевиках
3. Кехлер Л. Маленький вальс
4. Коломієць А. Таночок
5. Майер М. Світлий вальс
6. Масло І. Український танець
7. Орф К. Танець
8. Помарнацький П. На скакалці
9. Українські народна мелодія в обр. Степового Я. «Коло»
10. Флотов Ф. Хто швидше

Дитячі пісні

1. Дремлюга М., сл. Г. Бойка «Весняні краплини»
2. Дремлюга М., укр. текст Л. Клименко «Ранкова пісня»
3. Кишко І., сл. Т. Волгіної, укр. текст Л. Компанієць «Осінь»
4. Степовий Я., сл. Т. Шевченка «Зоре моя вечірняя»
5. Степовий Я., сл. Н. Провозіна «Щебетала пташечка»
6. Степовий Я., сл. Л. Глібов «Зимонько-снігуронько»
7. Українські народні пісні в обр. Л. Ревуцького: «Вийди, вийди сонечко», «Ой, єсть в лісі калина»
8. Українські народні колискові пісні в обр. Я. Степового: «Повішу я колисочку», «Спи, моя дитино!»
9. Філіпенко А., сл. Т. Волгіної «Гуси»
10. Філіпенко А., сл. Г. Демченко «Калачі»

Поліфонічні твори

1. Бах Ф. Е. Менует
2. Беркович І. Обробка укр. нар. пісні «Ой з-за гори кам'яної»
3. Бланджіні Ф. Арієта
4. Кірнбергер І. Менует e-moll
5. Кореллі А. Сарабанда e-moll
6. Крігер Й. Менует. Сарабанда
7. Кунау І. Сарабанда
8. Павлюченко С. Фугета a-moll. Фугета Es-dur. Інвенція f-moll
9. Скарлатті А. Арія
10. Степовий Я. Обробка укр. нар. пісні «Хміль лугами»

Велика форма

1. Андре Й. Сонатина № 5 F-dur, тв. 34, 1 ч.
2. Беркович І. Сонатини C-dur, G-dur
3. Бетховен Л. Сонатина G-dur
4. Гайдн Й. Анданте
5. Жилінський А. Сонатина G-dur
6. Жупанович Л. Варіації на тему дитячої пісні
7. Лавіньяк А. Сонатина № 2, тв. 23, 1 ч.
8. Мелартин Е. Сонатина g-moll
9. Салютринська Т. Сонатина G-dur
10. Хаслінгер Т. Сонатина C-dur

П'єси

1. Беркович І. обробки українських народних пісень: «Йде дощ», «Їхав козак на війноньку»
2. Білаченко О. Вальсик. Дощовий танок. Зозуленька
3. Гіллок В. Дзвіночки. Мініатюрні витівки
4. Коломієць А. Український танець. Маленький вальс
5. Любарський М. Пісня. Дощик
6. Майєр М. Сяйво веселки. Незвичайна пригода
7. Нежигай О. Кошеня, що підібрали. Світлячок. Під ялинкою
8. Рибицький Ф. Кіт і миша
9. Чюрльоніс М. Танець
10. Шмітц М. Легка серенада

10. Рекомендована література

10.1. Базова

1. Бойчук І. І. Робота над різножанровими творами у класі фортепіано : навч. метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського), студентів другого (магістерського) рівня освіти. Чернівці, 2021. 68 с.
2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Особливості роботи над поліфонічними творами у класі фортепіано: методичні рекомендації. Луцьк : Надстир'я, 2020. 32с.
3. Завалко К. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей в учня / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 200 с.
4. Завалко К., Музична педагогіка: інноваційно-психологічний аспект / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 181 с.
5. Завалко К., Проворова Є. Самовдосконалення вчителя музики: інноваційно-психологічний підхід / К. В. Завалко, Є. М. Проворова. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2021. 338 с.
6. Зиско В. В., Кругляченко А. Ю., Богдан З. П. Поліфункціональний вплив навчання гри на фортепіано у фаховій підготовці вчителя музичного мистецтва. *Академічні студії. Серія: Педагогіка*. 2022. Вип. 4. С. 122-129.

7. Кругляченко А. Ю., Зиско В. В. Індивідуальний стиль професійної діяльності в контексті генези вимог до підготовки вчителя музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка* : науковий журнал. Випуск № 28. Одеса. 2020. С. 170-176.
8. Малашевська І., Науменко М., Павлюк Н. Пісенні барви. Репертуарний збірник для здобувачів спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Перша частина / упорядники І. В. Малашевська, М. О. Науменко, Н. М. Павлюк. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2024. 120 с.
9. Шумська В. С., Кикіньова Л. М. Формування та розвиток музичних здібностей. Методичні рекомендації для студентів та викладачів педагогічних коледжів. Луцьк : Вежа. 2020. С. 40.

10.2. Допоміжна

1. Білозерова О., Завіруха Л. Фортепіанна соната: становлення та основні етапи розвитку жанру. Наукові студії : збірник науково-методичних праць викладачів закладу вищої освіти (Випуск 2). Луцьк : Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. С. 5-9.
2. Войнаровський А. Ю. Три настрої. Розмова з фортепіано : навчально-методичний посібник для фортепіано. Рекомендовано для музичних ліцеїв та коледжів. Луцьк : ПП В. П. Іванюк, 2022. 24 с.
3. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
4. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. «*Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society*» : матеріали VI Міжнародної наукової конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.
5. Гургула Р. І. Специфіка професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя музики. «*Trends in science and practice of today*» : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. м. Анкара, Туреччина, 19-22 жовтня 2021 року. С. 263-266.
6. Завіруха Л. А. Методи формування рефлексивних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* : матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ, 05. 06. 2020. С. 190-194.
7. Завіруха Л. А., Мархалевич Т. С. Педагогічні умови організації самостійної роботи студентів- піаністів з основного музичного інструменту. *Сучасна наука та освіта Волині* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-

- практичної онлайн конференції. Луцьк. Регіональна рада молодих вчених при управлінні освіти і науки Волинської ОДА, 20.11.2020. С. 258-260.
8. Зиско В. В. Формування й розвиток навичок публічного виступу виконавця. *Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). К. : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. Ч. 1. С. 45-50.
 9. Зиско В. В. Основні аспекти процесу розвитку музично-ритмічних здібностей. *XI International scientific and practical conference "The world of science and innovation"* (June 2-4, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021. С. 515-521.
 10. Кругляченко А. Ю. Розвиток навичок читки з листа – пріоритетний чинник професійної підготовки вчителя музичного мистецтва. Збірник науково-методичних праць викладачів Луцького педагогічного коледжу. Луцьк : Луцький педагогічний коледж, 2018. Вип. 11. С. 43-48.
 11. Мельник Л. В., Гургула Р. І., Зиско В. В. Формування естетичного світогляду особистості засобами музичного мистецтва. *IX Міжнародна науково-практична конференція «TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH»*, 16-18.05.2024, Токіо, Японія. С. 396-402.
 12. Мельник Л. В. Робота над жанровими особливостями в творах програмного репертуару: практичний аспект. *Вектор пошуку в сучасному освітньому просторі* : збірник тез XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Луцьк : 22.12.2021. С. 45-47.
 13. Михалюк А. М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва : навч.-метод. посібник. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 220 с.

Силабус

1. Основні характеристики	
Назва курсу	Інструментальна підготовка: Додатковий музичний інструмент (фортепіано)
Спеціальність	014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
Освітній ступінь	Бакалавр
Курс/Семестр	I / I – II
Форма навчання	Денна
Статус дисципліни	обов'язкова
Обсяг	кредити – 3, загальний обсяг годин – 90, індивідуальних занять – 38, годин самостійної роботи – 47, консультації – 5.
Контрольні заходи	залік II семестр
Мова викладання	Українська
2. Кадрове забезпечення	
Кафедра/циклова комісія, що забезпечує викладання	кафедра музичного мистецтва
Викладачі Е-mail та інші контакти викладача	Гургула Роман Іванович – викладач фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: rhurhula@lpc.ukr.education Білозерова Олена Василівна Електронна адреса: obilozerova@lpc.ukr.education Шахрай Оксана Миколаївна – викладач фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: oshakhraj@lpc.ukr.education Богдан Зоя Петрівна – викладач фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: zbohdan@lpc.ukr.education Мазурок Ірина Володимирівна – викладач фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: mazurok@lpc.ukr.education Зиско Віта Віталіївна – викладач фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: vzysko@lpc.ukr.education Поліщук Олена Володимирівна – викладач

	фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: opolischuk@lpc.ukr.education Смокович Тетяна Віталіївна – викладач фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: tsmokovych@lpc.ukr.education Стречен Ксенія Володимирівна – викладач фортепіано, концертмейстер. Електронна адреса: kstrechen@lpc.ukr.education
3. Цілі та предметні результати навчання	
Цілі дисципліни	розвиток і формування професійних знань умінь та навичок в опануванні додатковим музичним інструментом, що дозволяє використовувати його в практичній діяльності і сприяє поглибленню загального музичного розвитку майбутніх фахівців.
Компетентності	Інтегральна компетентність ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти у процесі навчання основ мистецтва, художньої культури, теорії і практики художньо-творчого розвитку учнів, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі. Загальні компетентності (ЗК) ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК-8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-9. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Спеціальні (фахові) компетентності (ФК) СК 1. Здатність користуватися символікою і сучасною термінологією музичної мови. СК 2. Здатність розкривати системно-структурні зв'язки музикознавчих, музично-педагогічних, культурологічних, частково-методичних понять. СК 3. Здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету музичне

	мистецтво, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності. СК 4. Здатність розвивати власні музично-слухові уявлення. СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички у процесі музично-педагогічної діяльності. СК 7. Здатність здійснювати добір методів і засобів діагностування, корекції особистісного і музичного (художнього) розвитку учнів, педагогічного супроводу процесів соціалізації та професійного самовизначення художньо обдарованих учнів. СК 8. Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) компетентності. СК 9. Уміння свідомо обирати шляхи вирішення непередбачуваних проблем у професійній діяльності. СК 11. Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності. СК 12. Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення індивідуальних професійних потреб.
Програмні результати навчання за ОПП	ПРН 1.1. Знати музичну термінологію, розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру музикознавчих наук. ПРН 1.2. Знати сучасні теоретичні основи музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури, знати та розуміти специфіку використання методів, способів, форм музично-педагогічної та музично-інформаційної діяльності вчителя. ПРН 1.3. Дотримуватися системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва. ПРН 1.4. Інтегрувати знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, пояснювати суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховувати художньо обдаровану особистість.

		ПРН 1.7. Знати психолого-педагогічні аспекти навчання, виховання, розвитку учнів середньої школи. ПРН 1.8. Реалізовувати навчальні програми з музичного мистецтва, види позакласної роботи в закладах загальної середньої освіти та позашкільної роботи з учнівською молоддю. ПРН 2.2. Інтегрує складні професійні уміння гри на музичних інструментах, співу, диригування музичними колективами, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію). ПРН 2.4. Виявляє здатність до само актуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі мистецької й музично-педагогічної діяльності. ПРН 3.1. Демонструє толерантне ставлення до загальнолюдських, національних, особистісних, мистецьких цінностей. ПРН 3.3. Налагоджує духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців, ефективно працює в мистецько-творчому учнівському і педагогічному колективах освітнього закладу, інших мистецьких об'єднаннях. ПРН 4.1. Здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію. ПРН 4.3. Відповідальний за створення позитивного психологічного клімату, забезпечення процесу виховання і навчання всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.
Результати навчання за освітнім компонентом	Володіти	— основними навичками фортепіанної гри, технічними прийомами та виразовими засобами; — основними навичками акомпанування, гри в ансамблі; — навичками сценічної витримки;
	Вміти	— працювати з вокальним репертуаром, хоровими партитурами; — використовувати практичні та теоретичні знання в процесі читання нот з аркуша;

		– визначати та працювати над технічними недоліками гри; – аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, форми та художнього змісту; – відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію; – здійснювати самоаналіз власного виконання; – застосовувати отримані знання для творчого дослідницького підходу у майбутній музично-педагогічній діяльності.
Передумови для вивчення освітнього компонента		Передумовою для успішного опанування освітнього компонента «Інструментальна підготовка: Додатковий музичний інструмент (фортепіано)» є засвоєння курсу молодшого спеціаліста за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).
Зміст курсу (перелік тем)		Змістовий модуль 1. <i>Розвиток фортепіанної техніки шляхом виконання гам, акордів, арпеджіо, етюд.</i> <i>Вдосконалення акомпаніаторської майстерності.</i> Тема 1. Засвоєння піаністичних прийомів та технічних формул в процесі виконання гам, арпеджіо, акордів. Тема 2. Опанування новими ритмічними структурами та штриховими комбінаціями в процесі роботи над етюдом. Тема 3. Збагачення арсеналу акомпаніаторських навичок та виконавських прийомів у роботі над піснею. Змістовий модуль 2. <i>Розвиток поліфонічного мислення та слухового контролю в процесі роботи над поліфонією.</i> <i>Використання набутих виконавських прийомів для втілення художньо-образного змісту п'єси та творів дитячого репертуару.</i> Тема 4. Інтеграція опанованих виконавських навичок у процес роботи над п'єсою. Тема 5. Вдосконалення навичок роботи з багатоголосною фактурою.

		Тема 6. Жанрові особливості виконання творів для музично-ритмічних рухів. Змістовий модуль 3. <i>Досягнення піаністичної вправності в процесі роботи над технічним репертуаром.</i> <i>Вдосконалення навичок роботи з хоровою партитурою.</i> Тема 7. Засвоєння нових структурних елементів гами. Тема 8. Досягнення технічної свободи у виконанні етюду. Тема 9. Формування хорової кантиленності звучання в процесі роботи над партитурою. Змістовий модуль 4. <i>Розвиток музичного мислення в процесі роботи над творами різних жанрів.</i> Тема 10. Осмислення інтонаційної драматургії твору великої форми. Тема 11. Формування відчуття агогічних відхилень при збереженні метро-ритмічної структури у процесі роботи над п'єсою. Тема 12. Застосування акомпаніаторських навичок у роботі над піснею.
Дидактичні методи	На індивідуальних заняттях	пояснювально-ілюстративні, словесні, практичні, метод музично-теоретичного аналізу, пошуково-творчий, контрольно-оціночний методи.
Література основна		1. Бойчук І. І. Робота над різножанровими творами у класі фортепіано : навч. метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського), студентів другого (магістерського) рівня освіти. Чернівці, 2021. 68 с. 2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Особливості роботи над поліфонічними творами у класі фортепіано: методичні рекомендації. Луцьк: Надстир'я, 2020. 32с. 3. Завалко К. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей в учня / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 200 с. 4. Завалко К., Музична педагогіка: інноваційно-психологічний аспект / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 181 с.

	5. Завалко К., Проворова Є. Самовдосконалення вчителя музики: інноваційно-праксеологічний підхід / К. В. Завалко, Є. М. Проворова. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2021. 338 с. 6. Зиско В. В., Кругляченко А. Ю., Богдан З. П. Поліфункціональний вплив навчання гри на фортепіано у фаховій підготовці вчителя музичного мистецтва. <i>Академічні студії. Серія: Педагогіка</i>. 2022. Вип. 4. С. 122-129. 7. Кругляченко А. Ю., Зиско В. В. Індивідуальний стиль професійної діяльності в контексті генези вимог до підготовки вчителя музичного мистецтва. <i>Інноваційна педагогіка</i>, науковий журнал випуск № 28. Одеса, 2020. С. 170-176. 8. Малашевська І., Науменко М., Павлюк Н. Пісенні барви. Репертуарний збірник для здобувачів спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Перша частина / упорядники І. В. Малашевська, М. О. Науменко, Н. М. Павлюк. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2024. 120 с. 9. Шумська В. С., Кикіньова Л. М. Формування та розвиток музичних здібностей. Методичні рекомендації для студентів та викладачів педагогічних коледжів. Луцьк : Вежа. 2020. С. 40.
Література додаткова	1. Білозерова О., Завіруха Л. Фортепіанна соната: становлення та основні етапи розвитку жанру. Наукові студії : збірник науково-методичних праць викладачів закладу вищої освіти (Випуск 2). Луцьк : Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. С. 5-9. 2. Войнаровський А. Ю. Три настрої. Розмова з фортепіано : навчально-методичний посібник для фортепіано. Рекомендовано для музичних ліцеїв та коледжів. Луцьк : ПП В. П. Іванюк, 2022. 24 с. 3. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. <i>Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти</i> : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені

- Лесі України, 2021. С. 41-44.
4. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. *«Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society»* : матеріали VI Міжнародної наукової конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.
5. Гургула Р. І. Специфіка професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя музики. *«Trends in science and practice of today»* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. м. Анкара, Туреччина, 19-22 жовтня 2021 року. С. 263-266.
6. Завіруха Л. А. Методи формування рефлексивних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* : матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ, 05.06.2020. С. 190-194.
7. Завіруха Л. А., Мархалевич Т. С. Педагогічні умови організації самостійної роботи студентів-піаністів з основного музичного інструменту. *Сучасна наука та освіта Волині* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції. Луцьк. Регіональна рада молодих вчених при управлінні освіти і науки Волинської ОДА, 20.11.2020. С. 258-260.
8. Зиско В. В. Формування й розвиток навичок публічного виступу виконавця. *Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). К. : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. Ч. 1. С. 45-50.
9. Зиско В. В. Основні аспекти процесу розвитку музично-ритмічних здібностей. *XI International scientific and practical conference "The world of science and innovation"* (June 2-4, 2021) Cognum

	Publishing House, London, United Kingdom. 2021. С. 515-521. 10. Кругляченко А. Ю. Розвиток навичок читки з листа – пріоритетний чинник професійної підготовки вчителя музичного мистецтва. <i>Збірник науково-методичних праць викладачів Луцького педагогічного коледжу</i>. Луцьк : Луцький педагогічний коледж, 2018. Вип. 11. С. 43-48. 11. Мельник Л. В., Гургула Р. І., Зиско В. В. Формування естетичного світогляду особистості засобами музичного мистецтва. <i>IX Міжнародна науково-практична конференція «TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH»</i>, 16-18.05.2024, Токіо, Японія. С. 396-402. 12. Мельник Л. В. Робота над жанровими особливостями в творах програмного репертуару: практичний аспект. <i>Вектор пошуку в сучасному освітньому просторі</i> : збірник тез XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Луцьк : 22.12.2021. С. 45-47. 13. Михалюк А. М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва : навч.-метод. посібник. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 220 с.
--	---

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

1 семестр

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Загальна кількість балів
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	
Робота на індивідуальному занятті	10	3	30	3	30	60
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	10
Здача змістового модуля	15	1	15	1	15	30
Разом						100

2 семестр						
Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Загальна кількість балів
	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	
Робота на індивідуальному занятті	5	3	15	3	15	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	10
Здача змістового модуля	15	1	15	1	15	30
Залік	30					30
Разом						100
4. Політика курсу						
Правила взаємодії	Учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил та принципів академічної доброчесності, що визначені Положенням про дотримання академічної доброчесності науково педагогічними і педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти (див. на сайті https://lpc.org.ua/). Відвідування індивідуальних занять, практична робота з викладачем, самостійна робота у домашніх умовах є обов'язковими. Пропуски занять можливі лише з поважних причин та повинні бути обов'язково відпрацьовані. Усі передбаченні програмою заліки, мають бути здані у визначені терміни. Перескладання модулів допускається за наявності поважних причин (наприклад: довідка про хворобу). Здобувачам освіти, які брали участь у науково-творчій діяльності (Всеукраїнських та міжнародних мистецьких конкурсах, фестивалях, концертах, в роботі конференцій (при опублікуванні тез) та ін.) понад обсяги завдань, встановлених робочою програмою з ОК і досягли значних результатів, будуть надаватися додаткові бали до семестрового оцінювання, але не більше 10% від максимальної кількості балів поточного контролю.					
Додаткова інформація						

**ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА КОНСУЛЬТАЦІЙ
З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА:
ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ**

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

«Додатковий музичний інструмент» є предметним модулем освітнього компонента «Інструментальна підготовка» циклу професійно-практичної підготовки, що зорієнтований на розвиток творчих, музичних, технічних та педагогічних якостей здобувачів вищої освіти.

Для забезпечення освітньої діяльності використовується обладнання: інструмент, нотна література (папка «Базова нотна література», бібліотека ЛПК, інтернет-ресурси), методична література, глосарій (словники музичної термінології).

І семестр **Змістовий модуль 1.**

Розвиток фортепіанної техніки шляхом виконання гам, акордів, арпеджіо, етюду. Вдосконалення акомпаніаторської майстерності

Індивідуальне заняття 1-2. Тема 1. Засвоєння піаністичних прийомів та технічних формул в процесі виконання гам, арпеджіо, акордів.

Мета заняття: розвиток фортепіанної техніки, вдосконалення навичок фортепіанної гри, набутих піаністичних прийомів в процесі виконання технічного репертуару.

План заняття:

1. Виконання гами окремими руками, двома руками. Робота над артикуляцією шляхом виконання гами різними штрихами.
2. Аналіз проблемних елементів гами, підбір вправ для подолання технічних труднощів.
3. Розвиток фортепіанної майстерності шляхом виконання гами в швидких темпах.

Література:

1. Завалко К. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей в учня / К. В. Завалко. Навчально-метод. Посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 200 с.
2. Шумська В. С., Кикіньова Л. М. Формування та розвиток музичних здібностей. Методичні рекомендації для студентів та викладачів педагогічних коледжів. Луцьк: Вежа. 2020. С. 40.
3. Зиско В. В., Кругляченко А. Ю., Богдан З. П. Поліфункціональний вплив навчання гри на фортепіано у фаховій підготовці вчителя музичного мистецтва. *Академічні студії. Серія: Педагогіка.* 2022. Вип. 4. С. 122-129.

Індивідуальне заняття 3-5. Тема 2. Опанування новими ритмічними структурами та штриховими комбінаціями в процесі роботи над етюдом.

Мета заняття: опанування складнішими ритмічними формулами, штриховими комбінаціями, збереження метричної структури етюду.

План заняття:

1. Виявлення, аналіз та опрацювання нових ритмічних формул.
2. Робота над поєднанням різних штрихів шляхом виконання окремими руками, двома руками.
3. Аналіз технічних проблем та пошук методів їх подолання.
4. Збереження метро-ритмічної цілісності виконання етюду.

Література:

1. Бойчук І. І. Робота над різножанровими творами у класі фортепіано : навч. метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського), студентів другого (магістерського) рівня освіти. Чернівці, 2021. 68 с.
2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
3. Зиско В. В. Основні аспекти процесу розвитку музично-ритмічних здібностей. *XI International scientific and practical conference «The world of science and innovation»* (June 2-4, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021. С. 515-521.

Індивідуальне заняття 6-7. Тема 3. Збагачення арсеналу акомпаніаторських навичок та виконавських прийомів у роботі над піснею.

Мета заняття: засвоєння набутих виконавських прийомів для втілення художньо-образного змісту творів пісенного репертуару.

План заняття:

1. Виявлення основної ідеї пісні шляхом опрацювання поетичного тексту.
2. Робота над мелодією: чистотою інтонування, опрацювання складніших ритмічних та метричних формул, вокальним диханням, динамікою тощо.
3. Аналіз засобів музичної виразності за допомогою яких втілюється художньо-образний зміст пісні.
4. Опрацювання фортепіанного вступу, інтерлюдій, постлюдії.

Література:

1. Білозерова О. В., Завіруха Л. А. Теоретичні та практичні засади формування концертмейстерсько-аккомпаніаторських навичок у здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. Одеса, 2023. Вип. 86. С. 28-34
2. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. *«Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society»* : матеріали VI Міжнародної наукової

конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.

3. Михалюк А. М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва : навч.-метод. посібник. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 220 с.

4. Мельник Л. В., Гургула Р. І., Зиско В. В. Формування естетичного світогляду особистості засобами музичного мистецтва. *IX Міжнародна науково-практична конференція «TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH»*, 16-18.05.2024, Токіо, Японія. С. 396-402.

Змістовий модуль 2.

Розвиток поліфонічного мислення та слухового контролю в процесі роботи над поліфонією. Використання набутих виконавських прийомів для втілення художньо-образного змісту п'єси та творів дитячого репертуару

Індивідуальне заняття 8-10. Тема 4. Інтеграція опанованих виконавських навичок у процес роботи над п'єсою.

Мета заняття: досягнення виконавської свободи у створенні власної художньої інтерпретації.

План заняття:

1. Ескізне опрацювання тексту, визначення характеру музики, відтворення художнього задуму композитора;
2. Робота над туше, можливими технічними труднощами, ритмічними та темповими особливостями, педалізацією та іншими виконавськими прийомами;
3. Формування відчуття агогічних відхилень при збереженні метро-ритмічної структури.

Консультація. Визначення пріоритетності засобів музичної виразності у створенні художньо-образного змісту п'єс програмового репертуару.

Зміст консультації: аналіз засобів музичної виразності та визначення їх ролі у створенні художнього образу.

Література:

1. Бойчук І. І. Робота над різножанровими творами у класі фортепіано : навч. метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського), студентів другого (магістерського) рівня освіти. Чернівці, 2021. 68 с.
2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти :*

матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.

3. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. «*Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society*» : матеріали VI Міжнародної наукової конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.

4. Кругляченко А. Ю., Зиско В. В. Індивідуальний стиль професійної діяльності в контексті генези вимог до підготовки вчителя музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка*, науковий журнал випуск № 28. Одеса. 2020. С. 170-176.

Індивідуальне заняття 11-13. Тема 5. Вдосконалення навичок роботи з багатоголосною фактурою.

Мета заняття: розвиток музичного слуху, опанування різними видами туше для відтворення індивідуалізації розвитку голосів поліфонічної фактури.

План заняття:

1. Ескізне опрацювання тексту, аналіз голосоведення, тонального плану, форми твору.
2. Поголосне опрацювання поліфонічної фактури.
3. Робота над фразуванням, видами туше, відтворенням динамічного балансу між голосами.
4. Цілісне виконання поліфонічного твору.

Консультація. Опрацювання тематичного плану поліфонічного твору.

Зміст консультації: визначення виду поліфонії, аналіз форми твору: проведення тем, протискладень, інтермедій тощо, осмислення тонального плану. Робота над артикуляцією, туше.

Література:

1. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Особливості роботи над поліфонічними творами у класі фортепіано: методичні рекомендації. Луцьк: Надстир'я, 2020. 32 с.
2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
3. Завіруха Л. А., Білозерова О. В. Методи формування музично-слухової активності у процесі інструментально-виконавської підготовки здобувачів освіти спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Актуальні

питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 71. Том 2. С. 211-215.

Індивідуальне заняття 14-16. Тема 6. Жанрові особливості виконання творів для музично-ритмічних рухів.

Мета заняття: виявлення специфічних особливостей творів для музично-ритмічних рухів та втілення їх в процесі виконання.

План заняття:

1. Осмислення жанрових ознак творів у дводольних та тридольних розмірах, марші.
2. Використання набутих виконавських прийомів в процесі відтворення жанрових особливостей творів для музично-ритмічних рухів.

Література:

1. Гургула Р. І. Специфіка професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя музики. «*Trends in science and practice of today*» : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. м. Анкара, Туреччина, 19-22 жовтня 2021 року. С. 263-266.
2. Завіруха Л. А. Методи формування рефлексивних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* : матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ, 05. 06. 2020. С. 190-194.
3. Мельник Л. В. Робота над жанровими особливостями в творах програмного репертуару: практичний аспект. *Вектор пошуку в сучасному освітньому просторі* : збірник тез XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Луцьк : 22.12.2021. С. 45-47.
4. Зиско В. В. Основні аспекти процесу розвитку музично-ритмічних здібностей. *XI International scientific and practical conference "The world of science and innovation"* (June 2-4, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021. С. 515-521.

II семестр
Змістовий модуль 3.

Досягнення піаністичної вправності в процесі роботи над технічним репертуаром. Вдосконалення навичок роботи з хоровою партитурою

Індивідуальне заняття 17-18. Тема 7. Засвоєння нових структурних елементів гами.

Мета заняття: досягнення технічної віртуозності в процесі роботи над гами.

План заняття:

1. Опанування новими структурними елементами гами в повільному темпі окремими руками, двома руками.
2. Досягнення синхронності виконання гами в повільному темпі, опрацювання технічних недоліків;
3. Досягнення технічної свободи виконання в швидкому темпі

Література:

1. Завалко К. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей в учня / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 200 с.
2. Завалко К., Музична педагогіка: інноваційно-психологічний аспект / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 181 с.
3. Шумська В. С., Кикіньова Л. М. Формування та розвиток музичних здібностей. Методичні рекомендації для студентів та викладачів педагогічних коледжів. Луцьк: Вежа. 2020. С. 40.

Індивідуальне заняття 19-21. Тема 8. Досягнення технічної свободи у виконанні етюд.

Мета заняття: розвиток технічної майстерності, досягнення піаністичної свободи в процесі гри у швидких темпах.

План заняття:

1. Аналіз структури етюд, визначення ритмічних та технічних труднощів.
2. Опрацювання в повільному темпі, досягнення ритмічної точності, чіткої артикуляції, подолання технічних недоліків.
3. Досягнення метричної цілісності виконання в швидких темпах.

Література:

1. Завіруха Л. А., Білозерова О. В. Методи формування музично-слухової активності у процесі інструментально-виконавської підготовки здобувачів освіти спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана

Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 71. Том 2. С. 211-215.

2. Завіруха Л. А. Методи формування рефлексивних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* : матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ, 05. 06. 2020. С. 190-194.

3. Зиско В. В. Формування й розвиток навичок публічного виступу виконавця. *Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. Ч. 1. С. 45-50.

Індивідуальне заняття 22-24. Тема 9. Формування хорової кантиленності звучання в процесі роботи над хоровою партитурою.

Мета заняття: визначити специфіку роботи над хоровою партитурою, досягнути кантиленності та ансамблевого звучання хору в процесі виконання.

План заняття:

1. Ескізне опрацювання твору: аналіз форми, типу хору, визначення головної ідеї тощо.
2. Опрацювання кожного голосу окремо, їх поєднання. Визначення динамічного балансу між голосами.
3. Робота над фразуванням, туше.
4. Досягнення хорового звучання в процесі цілісного виконання партитури.

Консультація. Аналіз голосоведення хорової партитури.

Зміст консультації: визначення типу хору, опрацювання кожного голосу: розвиток мелодичної лінії, фразування, вокальне дихання, кульмінації. Поєднання голосів, аналіз гармонічної структури.

Література:

1. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Особливості роботи над поліфонічними творами у класі фортепіано: методичні рекомендації. Луцьк: Надстир'я, 2020. 32 с.

2. Білозерова О. В., Завіруха Л. А. Формування музично-слухової активності у здобувачів освіти на заняттях з основного музичного інструменту та акомпанементу. *Science of XXI century: development, main theories and achievements: cjllection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the V Interational Scientific and Theoretical Conference*, January 26, 2024. Helsinki, Republic of Finland: International Centre of Scientific Research. С. 383-384.

3. Зиско В. В., Кругляченко А. Ю., Богдан З. П. Поліфункціональний вплив навчання гри на фортепіано у фаховій підготовці вчителя музичного мистецтва. *Академічні студії. Серія: Педагогіка*. 2022. Вип. 4. С. 122-129.

Змістовий модуль 4.

Розвиток музичного мислення в процесі роботи над творами різних жанрів

Індивідуальне заняття 25-27. Тема 10. Осмислення інтонаційної драматургії твору великої форми.

Мета заняття: створення цілісної музичної форми з відтворенням драматургії, логічним розвитком тем та контрастністю образів.

План заняття:

1. Розбір твору, аналіз форми (визначення частин, головних тем, гармонічної структури, центральної кульмінації).
2. Використовуючи набуті засоби музичної виразності, досягнути контрастності тем.
3. Робота над технічними проблемами, мелізмами.
4. Осмислення інтонаційного розвитку частин твору, визначення кульмінацій кожної частини.
5. Створення власної художньої інтерпретації.

Консультація. Розвиток музичного інтелекту в процесі аналізу найкращих зразків інтерпретації творів великої форми композиторів віденського класицизму.

Зміст консультації: аналіз виконань найкращими сучасними піаністами кількох сонат композиторів Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. Бетховена.

Література:

1. Білозерова О., Завіруха Л. Фортепіанна соната: становлення та основні етапи розвитку жанру. Наукові студії. Збірник науково-методичних праць викладачів закладу вищої освіти (Випуск 2). Луцьк : Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. С. 5-9.
2. Білозерова О. В., Завіруха Л. А., Мархалевич Т. С. Особливості інтеграції знань про артикуляційні позначення у сонатах Йозефа Гайдна у зміст інструментальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: науковий журнал. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи.* 2021. Вип. № 83. С. 61-69.
3. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти :* матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
4. Мельник Л. В., Гургула Р. І., Зиско В. В. Формування естетичного світогляду особистості засобами музичного мистецтва. *IX Міжнародна науково-практична*

конференція «*TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH*», 16-18.05.2024, Токіо, Японія. С. 396-402.

Індивідуальне заняття 28-30. Тема 11. Формування відчуття агогічних відхилень при збереженні метро-ритмічної структури у процесі роботи над п'єсою.

Мета заняття: формування відчуття агогічних відхилень в процесі створення власного художнього інтерпретації.

План заняття:

1. Ескізне опрацювання тексту: аналіз художньо-образного змісту п'єси та засобів музичної виразності, які використовує композитор для втілення творчого задуму.
2. Детальна робота над артикуляцією, туше, фразуванням, подоланням технічних труднощів.
3. Осмислення агогічних відхилень при збереженні метро-ритму.
4. Створення власної художньої інтерпретації.

Консультація. Осмислення власної художньої інтерпретації п'єси програмового репертуару.

Зміст консультації: аналіз запису виконання здобувачем освіти п'єси програмового репертуару. Характеристика виконання.

Література:

1. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
2. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. «*Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society*» : матеріали VI Міжнародної наукової конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.
3. Зиско В. В. Формування й розвиток навичок публічного виступу виконавця. *Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. Ч. 1. С. 45-50.

Індивідуальне заняття 31-33. Тема 12. Застосування акомпаніаторських навичок у роботі над піснею.

Мета заняття: засвоєння набутих акомпаніаторських навичок, підготовка до практичної діяльності.

План заняття:

1. Розбір мелодії пісні, акомпанементу, аналіз поетичного тексту та визначення головної ідеї.
2. Робота над чистотою інтонування мелодії, вокальним диханням, фразуванням, визначенням смислових кульмінацій.
3. Опрацювання фортепіанного вступу, інтерлюдій, постлюдії.
4. Вдосконалення навичок взаємодії з уявним колективом (солістом) при цілісному виконанні пісні.

Література:

1. Білозерова О. В., Завіруха Л. А. Теоретичні та практичні засади формування концертмейстерсько-аккомпаніаторських навичок у здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. Одеса, 2023. Вип. 86. С. 28-34.
2. Малашевська І., Науменко М., Павлюк Н. Пісенні барви. Репертуарний збірник для здобувачів спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Перша частина / упорядники І. В. Малашевська, М. О. Науменко, Н. М. Павлюк. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2024. 120 с.
3. Гургула Р. І. Специфіка професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя музики. «*Trends in science and practice of today*» : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. м. Анкара, Туреччина, 19-22 жовтня 2021 року. С. 263-266.
4. Кругляченко А. Ю., Зиско В. В. Індивідуальний стиль професійної діяльності в контексті генези вимог до підготовки вчителя музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка*, науковий журнал випуск № 28. Одеса. 2020. С. 170-176.

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА:
ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ**

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

В процесі інструментально-виконавської підготовки, самостійна робота здобувачів освіти є важливою складовою професійної діяльності та творчого становлення майбутнього фахівця. Основною метою такого виду роботи є самостійний розвиток технічних навичок, формування художньо-естетичного сприйняття музичних образів, здатностей до творчої самореалізації та створення власної виконавської інтерпретації.

Самостійна робота здобувачів освіти з додаткового музичного інструменту полягає у розвитку практичних умінь і навичок виконання музичних творів на фортепіано у майбутніх учителів музичного мистецтва.

І семестр

Змістовий модуль 1.

Розвиток фортепіанної техніки шляхом виконання гам, акордів, арпеджіо, етюд. Вдосконалення акомпаніаторської майстерності

Самостійна робота. Тема 1. Виконання вправ для розвитку фортепіанної техніки.

Мета: розвиток фортепіанної техніки, вдосконалення навичок фортепіанної гри, набутих піаністичних прийомів в процесі виконання технічного репертуару.

Завдання для самостійної роботи:

1. Засвоєння аплікатурних принципів виконання гам, акордів, арпеджіо.
2. Виконання гамоподібних послідовностей у помірних темпах, вироблення пальцевої чіткості та рівності виконання.
3. Досягнення синхронності виконання гам у різних темпах, вдосконалення технічної майстерності.

Література:

1. Завалко К. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей в учня / К. В. Завалко. Навчально-метод. Посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 200 с.
2. Шумська В. С., Кикіньова Л. М. Формування та розвиток музичних здібностей. Методичні рекомендації для студентів та викладачів педагогічних коледжів. Луцьк: Вежа. 2020. С. 40.
3. Зиско В. В., Кругляченко А. Ю., Богдан З. П. Поліфункціональний вплив навчання гри на фортепіано у фаховій підготовці вчителя музичного мистецтва. *Академічні студії. Серія: Педагогіка.* 2022. Вип. 4. С. 122-129.

Самостійна робота. Тема 2. Опрацювання технічних вправ, спрямованих на подолання піаністичних проблем.

Мета: опанування складнішими ритмічними формулами, штриховими комбінаціями, збереження метричної структури етюд.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вдосконалення виконання різних штрихів та їх поєднання у правій та лівій руці.
2. Виконання вправ для розвитку певного виду фортепіанної техніки.
3. Розвиток відчуття ритмічної пульсації та єдності темпу у виконанні етюду.

Література:

1. Бойчук І. І. Робота над різножанровими творами у класі фортепіано : навч. метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського), студентів другого (магістерського) рівня освіти. Чернівці, 2021. 68 с.
2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
3. Зиско В. В. Основні аспекти процесу розвитку музично-ритмічних здібностей. *XI International scientific and practical conference «The world of science and innovation»* (June 2-4, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021. С. 515-521.

Самостійна робота. Тема 3. Підготувати коротку бесіду про художньо-образний зміст пісні.

Мета: формування творчого мислення та здатності до аналізу в процесі підготовки бесіди.

Завдання для самостійної роботи:

1. Художньо-творче вивчення та осмислення головної ідеї поетичного тексту пісні.
2. Аналіз засобів музичної виразності та їх ролі у розкритті творчого задуму авторів пісенного твору.
3. Визначення жанрових рис і стилістичних особливостей інтерпретації пісні.
4. Створення власної концепції розкриття художнього образу твору.

Література:

1. Білозерова О. В., Завіруха Л. А. Теоретичні та практичні засади формування концертмейстерсько-акомпаніаторських навичок у здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. Одеса, 2023. Вип. 86. С. 28-34
2. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. *«Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society»* : матеріали VI Міжнародної наукової

конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.

3. Михалюк А. М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва : навч.-метод. посібник. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 220 с.

4. Мельник Л. В., Гургула Р. І., Зиско В. В. Формування естетичного світогляду особистості засобами музичного мистецтва. *IX Міжнародна науково-практична конференція «TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH»*, 16-18.05.2024, Токіо, Японія. С. 396-402.

Змістовий модуль 2.

Розвиток поліфонічного мислення та слухового контролю в процесі роботи над поліфонією. Використання набутих виконавських прийомів для втілення художньо-образного змісту п'єси та творів дитячого репертуару

Самостійна робота. Тема 4. Ознайомлення з біографічними даними і творчим шляхом композитора п'єси програмового репертуару.

Мета: дослідити життєвий шлях і творчий доробок композитора

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати біографію композитора.
2. Характеристика творчої спадщини.
3. Визначення характерних стилістичних рис.

Література:

1. Бойчук І. І. Робота над різножанровими творами у класі фортепіано : навч. метод. посібник для здобувачів першого (бакалаврського), студентів другого (магістерського) рівня освіти. Чернівці, 2021. 68 с.
2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
3. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. *«Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society»* : матеріали VI Міжнародної наукової конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.
4. Кругляченко А. Ю., Зиско В. В. Індивідуальний стиль професійної діяльності в контексті генези вимог до підготовки вчителя музичного

мистецтва. *Інноваційна педагогіка*, науковий журнал випуск № 28. Одеса. 2020. С. 170-176.

Самостійна робота. Тема 5. Використовуючи бібліотечні джерела, достовірні інтернет-ресурси, опрацювати тему «Поліфонія як вид багатоголосся»

Мета: осмислення поліфонії як багатоголосної фактури та визначення специфіки її побудови.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему «Поліфонія та її види».
2. Здійснити теоретичний аналіз поліфонічних творів різного виду.
3. Навести нотні приклади підголоскової, контрастної, імітаційної поліфонії і визначити їх характерні риси та особливості виконання.

Література:

1. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Особливості роботи над поліфонічними творами у класі фортепіано: методичні рекомендації. Луцьк: Надстир'я, 2020. 32с.
2. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.
3. Завіруха Л. А., Білозерова О. В. Методи формування музично-слухової активності у процесі інструментально-виконавської підготовки здобувачів освіти спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 71. Том 2. С. 211-215.

Самостійна робота. Тема 6. Накопичення навчально-педагогічного репертуару шляхом читання з аркуша найпростіших п'єс для музично-ритмічних рухів.

Мета: вдосконалення навичок читання з аркуша, виявлення особливостей виконання творів для музично-ритмічних рухів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Добрати 2-3 твори для музично-ритмічних рухів у дводольному розмірі та визначити специфіку їх виконання.

2. Добрати 2-3 твори для музично-ритмічних рухів у тридольному розмірі та визначити особливості їх виконання.
3. Добрати 2-3 твори у жанрі маршу і визначити специфіку їх виконання.
4. Сформувати навички читання з аркуша творів для музично-ритмічних рухів з метою подальшої практично-педагогічної діяльності.

Література:

1. Гургула Р. І. Специфіка професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя музики. «*Trends in science and practice of today*» : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. м. Анкара, Туреччина, 19-22 жовтня 2021 року. С. 263-266.
2. Завіруха Л. А. Методи формування рефлексивних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* : матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ, 05. 06. 2020. С. 190-194.
3. Мельник Л. В. Робота над жанровими особливостями в творах програмного репертуару: практичний аспект. *Вектор пошуку в сучасному освітньому просторі* : збірник тез XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Луцьк : 22.12.2021. С. 45-47.
4. Зиско В. В. Основні аспекти процесу розвитку музично-ритмічних здібностей. *XI International scientific and practical conference "The world of science and innovation"* (June 2-4, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021. С. 515-521.

II семестр

Змістовий модуль 3.

Досягнення піаністичної вправності в процесі роботи над технічним репертуаром. Вдосконалення навичок роботи з хоровою партитурою

Самостійна робота. Тема 7. Виконання додаткових технічних вправ для засвоєння нових структурних елементів гами.

Мета: досягнення технічної віртуозності в процесі роботи над гами.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вдосконалення фортепіанної техніки шляхом виконання вправ для розвитку пальцевої біглості.
2. Досягнення рівності у виконанні групи звуків у межах однієї аплікатурної позиції, підкладення та перекладення пальців.
3. Розвиток виконавського самоконтролю шляхом координації дій усіх частин піаністичного апарату.

Література:

1. Завалко К. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей в учня / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 200 с.
2. Завалко К., Музична педагогіка: інноваційно-психологічний аспект / К. В. Завалко. Навчально-метод. посібник. К. : ЦНЛ, 2020. 181 с.
3. Шумська В. С., Кикіньова Л. М. Формування та розвиток музичних здібностей. Методичні рекомендації для студентів та викладачів педагогічних коледжів. Луцьк : Вежа. 2020. С. 40.

Самостійна робота. Тема 8. Засвоєння різних ритмічних формул в процесі читання з аркуша найпростіших етюдів.

Мета: розвиток технічної майстерності, досягнення піаністичної свободи в процесі гри в швидких темпах.

Завдання для самостійної роботи:

1. Добрати 2-3 етюди для читання з аркуша із різними ритмічними структурами.
2. Навчитися використовувати гру під метроном та відчувати ритмічну пульсацію.
3. Розвинути уміння зорового аналізу та швидкої орієнтації у ритмічному малюнку.

Література:

1. Завіруха Л. А., Білозерова О. В. Методи формування музично-слухової активності у процесі інструментально-виконавської підготовки здобувачів освіти спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 71. Том 2. С. 211-215.
2. Завіруха Л. А. Методи формування рефлексивних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* : матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Київ, 05. 06. 2020. С. 190-194.
3. Зиско В. В. Формування й розвиток навичок публічного виступу виконавця. Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). К. : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. Ч. 1. С. 45-50.

Самостійна робота. Тема 9. Визначення особливостей голосоведення хорової партитури.

Мета: опанувати специфіку роботи над хоровою партитурою, досягнути кантиленності та ансамблевого звучання хору в процесі виконання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Здобути практичні навички аналізу хорової партитури.
2. Розвинути уміння швидкої орієнтації у голосах по-вертикалі та горизонталі.
3. Сформувати практично-виконавські прийоми відтворення хорової партитури на фортепіано.

Література:

1. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Особливості роботи над поліфонічними творами у класі фортепіано: методичні рекомендації. Луцьк: Надстир'я, 2020. 32с.
2. Білозерова О. В., Завіруха Л. А. Формування музично-слухової активності у здобувачів освіти на заняттях з основного музичного інструменту та акомпанементу. *Science of XXI century: development, main theories and achievements : collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the V International Scientific and Theoretical Conference, January 26, 2024. Helsinki, Republic of Finland: International Centre of Scientific Research.* С. 383-384.
3. Зиско В. В., Кругляченко А. Ю., Богдан З. П. Поліфункціональний вплив навчання гри на фортепіано у фаховій підготовці вчителя музичного мистецтва. *Академічні студії. Серія: Педагогіка.* 2022. Вип. 4. С. 122-129.

Змістовий модуль 4.

Розвиток музичного мислення в процесі роботи над творами різних жанрів

Самостійна робота. Тема 10. Аналіз структури твору великої форми.

Мета: осмислення цілісності твору великої форми з відтворенням драматургії, логічним розвитком тем та контрастністю образів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вдосконалення практичних навичок у характеристиці форми твору великої форми.
2. Визначення особливостей, притаманних формі.
3. Проведення ладо-тонального аналізу твору, його окремих частин.

Література:

1. Білозерова О., Завіруха Л. Фортепіанна соната: становлення та основні етапи розвитку жанру. Наукові студії. Збірник науково-методичних праць викладачів

закладу вищої освіти (Випуск 2). Луцьк : Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. С. 5-9.

2. Білозерова О. В., Завіруха Л. А., Мархалевич Т. С. Особливості інтеграції знань про артикуляційні позначення у сонатах Йозефа Гайдна у зміст інструментальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : науковий журнал. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. № 83. С. 61-69.

3. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.

4. Мельник Л. В., Гургула Р. І., Зиско В. В. Формування естетичного світогляду особистості засобами музичного мистецтва. *IX Міжнародна науково-практична конференція «TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH»*, 16-18.05.2024, Токіо, Японія. С. 396-402.

Самостійна робота. Тема 11. Зробити запис власного виконання п'єси програмового репертуару. Проаналізувати «сильні» та «слабкі» сторони виконання.

Мета: формування навичок самоаналізу виконання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Користуючись сучасними звуко- та відеозаписувальними технологіями здійснити декілька записів власного виконання п'єси.
2. Визначити акустичні особливості аудиторії та відшукати методи покращення звукового балансу, динамічного, тембрального забарвлення.
3. Проаналізувати і обґрунтувати використання педалі.

Література:

1. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю. Основні етапи роботи над музичним твором у класі фортепіано. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк, 24 березня 2021. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 41-44.

2. Гургула Р. І. Питання специфіки музично-виконавського мислення. *«Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society»* : матеріали VI Міжнародної наукової конференції з фундаментальних наук, мистецтва, бізнесу та освіти, інтернет-технологій і суспільства (м. Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 р.). Стокгольм, Швеція, 23-26 лютого 2021 року. С. 59-63.

3. Зиско В. В. Формування й розвиток навичок публічного виступу виконавця. *Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 2-3 лютого 2018 року). К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. Ч. 1. С. 45-50.

Самостійна робота. Тема 12. Збагачення пісенного репертуару шляхом ескізного опрацювання декількох пісень.

Мета: накопичення пісенно-педагогічного репертуару, підготовка до практичної діяльності.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювання різнохарактерних творів пісенного репертуару, формування зоро-рухового практичного досвіду гри з нот.
2. Визначення особливостей будови пісенного музичного твору.
3. Вдосконалення акомпаніаторської майстерності.

Література:

1. Білозерова О. В., Завіруха Л. А. Теоретичні та практичні засади формування концертмейстерсько-аккомпаніаторських навичок у здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. Одеса, 2023. Вип. 86. С. 28-34.
2. Малашевська І., Науменко М., Павлюк Н. Пісенні барви. Репертуарний збірник для здобувачів спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Перша частина / упорядники І. В. Малашевська, М. О. Науменко, Н. М. Павлюк. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2024. 120 с.
3. Гургула Р. І. Специфіка професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя музики. *«Trends in science and practice of today»* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. м. Анкара, Туреччина, 19-22 жовтня 2021 року. С. 263-266.
4. Кругляченко А. Ю., Зиско В. В. Індивідуальний стиль професійної діяльності в контексті генези вимог до підготовки вчителя музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка*, науковий журнал випуск № 28. Одеса. 2020. С. 170-176.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА:
ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ**

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Для освітнього компонента «Інструментальна підготовка: Додатковий музичний інструмент» розроблено критерії оцінювання усіх форм контролю знань, де зазначено розподіл балів, які можуть отримати здобувачі освіти. Оцінювання залежить від особливостей викладання навчальної дисципліни, кількості індивідуальних занять для опрацювання тем.

Загальна кількість балів, які отримують здобувачі освіти під час семестрового оцінювання визначається як сума балів за всіма видами навчальної діяльності.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Форми контролю знань здобувачів освіти:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів освіти протягом одного семестру включає оцінку за роботу на індивідуальних заняттях та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється під час публічного виконання програмового репертуару: проведення контрольних занять, академконцертів.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **заліку**. У II семестрі залікова програма здобувача освіти включає твір великої форми, п'єсу і пісню.

У критеріях оцінювання зазначено розподіл балів, які можуть отримати здобувачі освіти в процесі здійснення усіх форм контролю знань. Оцінювання залежить від особливостей викладання освітнього компоненту, кількості індивідуальних занять для опрацювання тем. Загальна кількість балів, які отримують здобувачі освіти під час семестрового оцінювання визначається як сума балів за всіма видами навчальної діяльності.

Критерії оцінки знань з освітнього компонента на заліку

Виконання кожного твору на заліку потребує повного розкриття художнього змісту твору (оцінюється від 0 до 10 балів).

9-10 балів отримують здобувачі освіти, які досконало технічно виконали твір і яскраво відтворили його художній зміст.

6-8 балів отримують здобувачі освіти, які розкрили зміст музичного твору, але допустили незначні технічні недоліки під час виконання.

4-5 балів отримують здобувачі освіти, які частково розкрили зміст музичного твору та допустили значну кількість технічних недоліків під час виконання.

0-3 балів отримують здобувачі освіти, які частково та поверхово розкрили музичний зміст, допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння художнього образу.

Критерії оцінювання модульного контролю

Модульний контроль здобувачів освіти здійснюється за 15-бальною шкалою.

12-15 балів отримують здобувачі освіти, які досконало технічно виконали програмові твори і яскраво відтворили художній зміст.

8-11 балів отримують здобувачі освіти, які розкрили зміст музичних творів, але допустили незначні технічні недоліки під час виконання.

4-7 балів отримують здобувачі освіти, які частково розкрили зміст музичних творів та допустили значну кількість технічних недоліків під час виконання.

0-3 балів отримують здобувачі освіти, які частково та поверхово розкрили музичний зміст, допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння художнього образу.

Критерії поточного оцінювання знань з освітнього компонента

У таблицях наведено значення балів відповідно до національної шкали оцінювання: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Індивідуальна робота

Індивідуальна робота здобувачів освіти оцінюється за сіткою балів, яка залежить від програмових вимог, репертуарного навантаження, форми та виду роботи (максимальні бали: 10, 5).

Бали	«відмінно»	«добре»	«задовільно»	«незадовільно»
10	9-10	7-8	5-6	0-4
5	5	4	3	0-2

Самостійна робота

Оцінювання самостійної роботи здійснюється вкінці змістового модуля і є результатом роботи здобувача освіти протягом цього періоду. Виконання самостійної роботи оцінюється за 5-бальною шкалою.

Бали	«відмінно»	«добре»	«задовільно»	«незадовільно»
5	5	4	2-3	0-1

«Відмінно» отримують здобувачі освіти, які продемонстрували високий технічний та художній рівень виконання програмових творів, підготовки до індивідуальних занять, виконання завдань для самостійної роботи.

«Добре» отримують здобувачі освіти, які продемонстрували достатній технічний та художній рівень виконання програмових творів, підготовки до індивідуальних занять, виконання завдань для самостійної роботи, але допущені незначні недоліки.

«Задовільно» отримують здобувачі освіти, які продемонстрували низький технічний та художній рівень виконання програмових творів. Частково розкрили зміст виконуваних творів та допустили значну кількість технічних недоліків під час виконання. Частково виконували завдання для індивідуальних занять та самостійної роботи.

«Незадовільно» отримують здобувачі освіти, які не виконали всього обсягу програмових вимог, але мають можливість повторного складання усіх видів контролю.

I семестр

Змістовий модуль 1.					Змістовий модуль 2.				
Т. 1	Т. 2	Т. 3	СР	ЗМ	Т. 4	Т. 5	Т. 6	СР	ЗМ
Інд.	Інд.	Інд.		ПВ	Інд.	Інд.	Інд.		ПВ
10	10	10	5	15	10	10	10	5	15
Всього балів:									100

II семестр

Змістовий модуль 3.					Змістовий модуль 4.					З
Т. 7	Т. 8	Т. 9	СР	ЗМ	Т. 10	Т. 11	Т. 12	СР	ЗМ	
Інд.	Інд.	Інд.		ПВ	Інд.	Інд.	Інд.		ПВ	
5	5	5	5	15	5	5	5	5	15	30
Всього балів:										100

Умовні позначення: Т. 1. – тема 1; Інд. – індивідуальне заняття; СР – самостійна робота студентів; ЗМ – задача модуля, ПВ – публічне виконання в аудиторії; З – залік.

Шкала оцінювання знань з навчальної дисципліни за семестр

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для семестрового оцінювання
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	Незадовільно
0–34	F	

**РІЗНОРІВНЕВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР
З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА:
ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ**

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Різномірний навчальний репертуар складено відповідно до вимог «Робочої програми освітнього компонента «Інструментальна підготовка: Додатковий музичний інструмент» та структурований за принципом поділу різножанрових музичних творів на різні рівні технічної, художньо-змістової складності.

У підборі програмового репертуару викладач враховує рівень технічної фортепіанної підготовки здобувача освіти, використовуючи індивідуально-орієнтований підхід до кожного.

Високий рівень *Музично-ритмічні рухи*

1. Беркович І. Вальс
2. Бізе Ж. Марш тореадора (з опери «Кармен»)
3. Грабовський Л. Жартівливий вальс-шарманка
4. Козицький П. Марш
5. Лисенко М. Гопак
6. Моцарт В. Вальс
7. Черні К. Вальс Вебера
8. Шуберт Ф. Вальс № 16, тв. 9
9. Шутенко Т. Козачок
10. Ялова. Т. Вальс Феї

Дитячі пісні

1. Антоняк О., сл. А. Орел «Мамині руки»
2. Верменич В., сл. М. Сингаївського «Вишиванка»
3. Гладкий Г., сл. Т. Шевченка «Заповіт»
4. Грановська Н. «Кленові листочки»
5. Дремлюга М., сл. Т. Масенка «Пісня про школу»
6. Май Н. «Золота зіронька»
7. Майборода П., сл. А. Малишка «Пісня про рушник»
8. Шамо І., сл. Сосюри В. «Зайчик»
9. Шутенко Т., сл. Н. Грановської «Кошенята»
10. Шутенко Т., сл. Л. Реви «Яблучка»

Поліфонічні твори

1. Бах Й. С. Маленькі прелюдії (на вибір)
2. Бах Й. С. Нотний зошит Анни Магдалени Бах (на вибір)
3. Бах Ф. Е. Фантазія
4. Вівальді А. Сіціліана
5. Гендель Г. 12 легких п'єс: Сарабанда з варіаціями d-moll, Жига, Прелюдія, Алеманда. Капрічіо g-moll. 6 фуг (на вибір)
6. Кореллі А. Сарабанда e-moll
7. Лисенко М. Обробка укр. нар. пісні «Пливе човен»
8. Мартіні Д. Арія
9. Пахельбель Й. Чакона
10. Ціполі Д. Сарабанда. Три фугети

Велика форма

1. Бенда Й. Соната a-moll
2. Бетховен Л. Легка соната f-moll. Сонатини (на вибір)
3. Бортнянський Д. Сонати C-dur, F-dur, B-dur мажор
4. Діабеллі А. Сонатини G-dur, F-dur
5. Дюссек Я. Сонатини Es-dur, G-dur, C-dur
6. Еберль А. Рондо C-dur
7. Кулау Ф. Сонатини C-dur, A-dur, F-dur
8. Плейель І. Сонатина C-durD
9. Чімароза Д. Сонатини ля мінор, B-dur, g-moll
10. Шпіндлер Ф. Сонатини № 9 G-dur, тв. 157, № 6 C-dur, тв. 157

П'єси

1. Беркович І. 24 прелюдії для фортепіано, тв. 46 (на вибір)
2. Білаш О. Українська пісня. Ескіз. Токата
3. Бобалік Я. Роздум. Баркарола. Магічна музика
4. Гріг Е. Принцеса. Навесні. Хоровод. Вальс. Кобольд
5. Дваріонас Б. Вальс
6. Сасько Г. Джерельце. Сюїта «Граю джаз»: Джаз-вальс. Блюз. Регтайм
7. Спіліоті О. Гуцулята. Цикл «Музичні портрети»
8. Туссен О. Блакитний час
9. Фільц Б. Ліричний прелюд
10. Шукайло Л. Імпровізація. Інтермецо

Етюди

1. Без'язичний Г. Буревісник (етюд)
2. Беренс Г. Четверо друзів (етюд)
3. Гурліт К. Шторм (етюд)
4. Геллер С. Кружляюче листя (етюд)
5. Дворжак М. Джазовий етюд № 6 h-moll
6. Дювернуа А. Етюд № 11, тв. 20
7. Лак Т. Етюд № 4, тв. 172. Етюд № 5, тв. 172
8. Спіліоті О. Котигорошко (етюд)
9. Стреаббог Л. Вихор (етюд)
10. Шитте Л. Етюд № 5, тв.68

Середній рівень

Музично-ритмічні рухи

1. Жилінський А. Полька
2. Кишко І. Марш
3. Классен Г. Полька
4. Лущик О. Їхав козак на війноньку (марш)
5. Сільванський М. Вальс
6. Соколовський Ю. Марш
7. Українські народні танці Гопак. Козачок. Метелиця
8. Філіпенко А. Святковий марш

9. Шуман Р. Марш
10. Юцевич Ю. Марш

Дитячі пісні

1. Грубер Ф., сл. Й. Мора, обр. Л. Жульєвої «Свята ніч»
2. Дремлюга М., сл. Т. Масенко «Пісня про школу»
3. Кос-Анатольський А., сл. І. Кульської «Саночки-санчата»
4. Степовий Я., сл. Л. Глібова «Веснянка»
5. Українська народна пісня в обр. К. Стеценка «Ой на горі жито»
6. Фільц Б, сл. Г. Бойка «Морозець»
7. Шайкіс І., сл. Г. Грайко «Рідний дубочок»
8. Щуровський Ю., сл. М. Лисича «Ми усі радієм сонцю»
9. Яковчук О., сл. Д. Мегелика «Два котики»
10. Шамо І., сл. Л. Глібова «Зима»

Поліфонічні твори

1. Арман А. Фугета C-dur
2. Бах Й. К. Ф. АLEGRO
3. Беркович І. Обробка укр. нар. пісні «Ой, джигуне. джигуне»
4. Вайнштейн Л. Сициліана
5. Гайдн Й. Менует
6. Гендель Г. Ф. Рігодон
7. Екклз Д. Менует
8. Моцарт Л. Буре
9. Рамо Ж. Ф. Рігодон
10. Шмітц М. Джазова інвенція № 1 C-dur

Велика форма

1. Бенда І. Сонатина D-dur
2. Гурліт К. Сонатина F-dur
3. Клементі М. Сонатина №1 C-dur, тв. 36, 1 ч.
4. Куллак Т. Рондо «Святкові танці»
5. Кулау Ф. Варіації G-dur
6. Ліхнер Г. Рондо «Вдома»
7. Рейнеке К. Маленька сонатина
8. Савицький Р. Варіації на тему укр. нар. пісні «Їхав козак за Дунай»
9. Шпіндлер Ф. Рондо C-dur
10. Щуровський Ю. Дитячі варіації

П'єси

1. Канеда Б. Марш гусей
2. Колодуб Ж. Веснянка
3. Косенко В. За метеликом
4. Классен Г. Ностальгійний вальс
5. Лак Т. Тарантела
6. Лемішко М. Коломийка
7. Людкевич С. Старовинна пісня
8. Мілльокер К. Вальс Лаури

9. Шітте Л. Танець гномів
10. Шмітц М. Мікі Маус

Етюди

1. Без'язичний Г. Струмок (етюд)
2. Дворжак М. Джазовий етюд № 15 A-dur
3. Конконе Дж. Гірське відлуння (етюд)
4. Кьолер Л. Етюд C-dur
5. Лак Т. Етюд № 1, тв. 172
6. Лекуппе Ф. Етюд № 14, тв. 24
7. Міттлер Ф. Східний танець (етюд)
8. Стреаббог Л. Мелодичний етюд
9. Черні К. Таємничий незнайомець (етюд)
10. Шітте Л. Етюд № 9, тв. 68

Низький рівень ***Музично-ритмічні рухи***

1. Білаченко О. Вальсуємо
2. Джордж Дж. Танок у дерев'яних черевиках
3. Кехлер Л. Маленький вальс
4. Коломієць А. Таночок
5. Майер М. Світлий вальс
6. Масло І. Український танець
7. Орф К. Танець
8. Помарнацький П. На скакалці
9. Українські народна мелодія в обр. Степового Я. «Коло»
10. Флотов Ф. Хто швидше

Дитячі пісні

1. Дремлюга М., сл. Г. Бойка «Весняні краплини»
2. Дремлюга М., укр. текст Л. Клименко «Ранкова пісня»
3. Кишко І., сл. Т. Волгіної, укр. текст Л. Компанієць «Осінь»
4. Степовий Я., сл. Т. Шевченка «Зоре моя вечірняя»
5. Степовий Я., сл. Н. Провозіна «Щебетала пташечка»
6. Степовий Я., сл. Л. Глібов «Зимонько-снігуронько»
7. Українські народні пісні в обр. Л. Ревуцького: «Вийди, вийди сонечко», «Ой, єсть в лісі калина»
8. Українські народні колискові пісні в обр. Я. Степового: «Повішу я колисочку», «Спи, моя дитино!»
9. Філіпенко А., сл. Т. Волгіної «Гуси»
10. Філіпенко А., сл. Г. Демченко «Калачі»

Поліфонічні твори

1. Бах Ф. Е. Менует
2. Беркович І. Обробка укр. нар. пісні «Ой з-за гори кам'яної»
3. Бланджіні Ф. Арієта
4. Кірнбергер І. Менует e-moll

5. Кореллі А. Сарабанда e-moll
6. Крігер Й. Менует. Сарабанда
7. Кунау І. Сарабанда
8. Павлюченко С. Фугета a-moll. Фугета Es-dur. Інвенція f-moll
9. Скарлатті А. Арія
10. Степовий Я. Обробка укр. нар. пісні «Хміль лугами»

Велика форма

1. Андре Й. Сонатина № 5 F-dur, тв. 34, 1 ч.
2. Беркович І. Сонатини C-dur, G-dur
3. Бетховен Л. Сонатина G-dur
4. Гайдн Й. Анданте
5. Жилінський А. Сонатина G-dur
6. Жупанович Л. Варіації на тему дитячої пісні
7. Лавіньяк А. Сонатина № 2, тв. 23, 1 ч.
8. Мелартин Е. Сонатина g-moll
9. Салютринська Т. Сонатина G-dur
10. Хаслінгер Т. Сонатина C-dur

П'єси

1. Беркович І. обробки українських народних пісень: «Йде дощ», «Їхав козак на війноньку»
2. Білаченко О. Вальсик. Дощовий танок. Зозуленька.
3. Гіллок В. Дзвіночки. Мініатюрні витівки
4. Коломієць А. Український танець. Маленький вальс
5. Любарський М. Пісня. Дощик
6. Майер М. Сяйво веселки. Незвичайна пригода
7. Нежигай О. Кошеня, що підібрали. Світлячок. Під ялинкою
8. Рибицький Ф. Кіт і миша
9. Чюрльоніс М. Танець
10. Шмітц М. Легка серенада

ЛІТЕРАТУРА

1. Батищева Г. Музикотерапія як метод психокорекції. *Психолог*. 2005. № 14. С. 25-28.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>
3. Державний стандарт початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2013-%D0%BF#Text>
4. Дмитрів Г. І. [та ін.]. Нова українська школа: poradnik vikhovatelyu grupy prodovzhenogo dnia u zakladaх загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів: Світ. 2019. 224 с.
5. Концепція розвитку педагогічної освіти, 2018. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. № 988-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>.
7. Луценко І., Слободянюк Н. Розробляємо індивідуальну програму розвитку: крок за кроком. Заступник директора школи. 2016. № 6. С. 24–33.
8. Масол Л. М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу». Київ: «Генеза», 2019. 208 с.
9. Масол Л. М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах на засадах компетентнісного підходу». Київ: «Генеза», 2020. 160 с.
10. Миронова С. П. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах : навчально-методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2020. 176 с.
11. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / [упоряд. Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова С., Коберник І., Ковтунець В., Макаренко О., Малахова О., Нанаєва Т., Усатенко Г., Хобзей П., Шиян Р.; за заг. ред. Грищенка М.]. 2016. 40 с.
12. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2017. 160 с.
13. Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво). URL: <https://lpc.in.ua/wp-content/uploads/2024/07/opp-so-mm-bak-2024.pdf>
14. Пономаренко В., Воронцова Т., Сакович О. та ін. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ». К. : Алатон, 2020. 64 с.
15. Проектування моделі нового освітнього середовища закладу загальної середньої освіти: методичні рекомендації / автори-укладачі: Т. О. Кузьміч,

- Н. І. Мітяєва. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. 35 с.
16. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти. Постанова КМУ № 87 від 21.02.2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>.
 17. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. Херсон: Видавництво «Стар», 2016. 52 с.
 18. Ткач Т. В. Освітній простір особистості: психологічний аспект : монографія. Київ, Запоріжжя, 2008. 272 с. Теоретико-методологічні засади впровадження інклюзії в закладах освіти: монографія / наук. ред. М. Є. Чайковський. Київ: Університет «Україна». 2019. 460 с.
 19. Цимбалару А. Д. Нова українська школа: освітній простір учня початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.
 20. Шумілова І. Новітні технології викладання освітніх галузей у початковій школі. Видавництво Олді+, 2023. 248 с.
 21. Федій О. А. Підготовка педагогів до використання засобів естетотерапії: теорія і практика: монографія. Полтава: ПНПУ імені ВГ Короленка. 2009.